Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 274 (10.657). Львів, вівторок 8. грудня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Лист з Югославії.

Свято обєднання Сербів, Хорватів і Словінців.

Білгород, 1. грудня 1925.

Кожного року в дні першого грудня Югославія святкує обєднання в одну державу Сербів, Хорватів і Словінців.

Цього разу це свято тут, у Білгороді, було особливо врочистим, бо сьогодні така важна організація, якою є „Народня Оборона“ висвячувала свій прапор. Цю організацію засновано 17 років тому назад. Відогравала вона велику ролю в житті Сербії, особливо в часі війн і тому не диво що тепер на чолі її стоїть таке військове сербське світило, як воєвода Ст. Степанович, а неофіціяльно вона є під протекторатом самого короля Олександра.

Сьогодні заквітчаний прапорами Білгород бучно відсвяткував сему річницю обєднання. Він ще звечора прикрасився, ще звечора ревнули гармати, а гарний сонячний день ще більше прикрасив собою це свято.

У безконечно довгім ланцюзі пішли маніфестанти від помешкання „Народньої Оборони“ до майдану, на якому відбулася висвята прапору. Греміла військова музика, врочисто йшли делєгації, струнко відбивала кроки молодь „Оріюна“ (організація югословянських націоналістів) в шоломах і темно синім одязі. Проходили соколи, пластуни...

Вулиці наповнилися народом, зупинився рух трамваїв, автомобілів і візників, зупинилося всяке ділове життя, бо відбувалося свято. І невпізнати в цей мент такий звичайно нецікавий, брудний Білгород! Тепер він святковий, весь у прапорах, у згуках музики, купається у сонячнім промінні.

Тому так болюче дивитися на це врочисте свято, дивитися на ці стрункі лави королівських сердюків у білих рукавичках із червоноверхими шапками, у синіх жупанах...

Але цього разу і ми, місцеві Українці, одержали для себе хоч невеличку втіху. Як мало нас! Але сьогодні й ми в своїх серцях маємо не лише розпуку й тугу, а маємо і крихту щастя.

„Народня Оборона“ запрохала „Просвіту“ в Загребі надіслати делєгатів на це свято. Цеж перший раз після упадку нашої держави можемо тут виступити прилюдно, показати себе Українцями в цім такім ворожім до нас Білгороді.

В перших лавах маніфестантів звертають на себе увагу жовто-блакитні шовкові відзнаки на грудях наших делєгатів. Вони кидаються у вічі в цім сонячнім сяйві, до їх не звикла місцева людність і тому дивиться з цікавістю. Маємо чотирьох представників: пп. І. Будза, В. Шухевича, В. Вільківського і П. Павловича. Останній у одязі місцевого сотника, як бувший доброволець у сербськім війську.

Та це не все — в кращій крамниці квіток пишається на вікні чудовий вінок із жовто-блакитними стрічками, який наша делєгація відвезе завтра на гору Авалу і покладе на могилу невідомому героєві. А поки відвезе, він красується у вікні, приваблює цікавих людей, які зупиняються й читають написи...

Проходять і Москалі. Та вони здебільшого не зупиняються, а лише скоса дивляться й проходять далі...

В. Аньский.

Між минулим і майбутнім.

Володарі та народи.

(Докінчення.)

Щодо цього ми, в Італії, зробили рішучий досвід у першім році війни. Німецький уряд, зажурений зміною настроїв в італійській опінії у відношенні до Німеччини внаслідок подій у серпні 1914., зробив поважне зусилля, щоби повести пропаганду на нашім півострові. Це зусилля зроблено інтелігентно і виконано енергійно, чого численні докази дала Німеччина на протязі 10 літ. На протязі шести місяців, сотки тисяч людей одержували щодня бюлетени, летучки та журнали на італійській мові, де всіма можливими аргументами силкувались виправдати поведінку Німеччини. Одночасно всі німецькі інтелігенти старались використати свої особисті звязки. Досить було десять літ тому обмінятись білетами з якимсь Німцем у якімсь готелі, чи на кораблі, а вже він писав до вас, як до старого друга, довгі листи в обороні свого краю. Ця пропаганда не користувалась тільки брехнею, бо хоча вона й мала на меті закрити та виправдати гріхи Німеччини, вона виправляла одночасно прибільшені звістки та видумки ворожої пресі. У цій кампанії було й дещо правди. Та все було нацаремне. Правда не полишала більше враження як брехня. Публика ледве перекидала цю обширну літературу і з нею зовсім не рахувалась.

Ілюзією є вірити, що можна заміните збірну опінію пристрасної маси, змінюючи особисті погляди одиниць, які її складають. Публика є сотворінням, що живе окремим життям і в нім щезають одиниці. Погляди колєктиву змінюються тільки під впливом фактів і часу. Витворені фактами і тісно звязані зі станом почувань, вони змінюються тільки тоді, коли вплив цих фактів уже затерся иншими фактами і в міру того як час прохолоджує пристрасти.

Ця пристрастна завзятість колєктивного духа була причиною, що замирення Европи приходило багато важче та повольніше, як століття раніше. Не маю певности, чи люде, які творили мир, зрозуміли добре величезний переворот, в якому брали участь. Треба було шестилітніх розчарувань, щоби політичні европейські середовища почали розуміти, що упадок монархічної системи був подією деякої ваги. Та навіть ці би люде, що творили мир, глядїли ясніще в майбутнє, вони надибали би труднощі у ріжних течіях опінії, які війна та перемога деяких держав розгнуздали у ріжних країнах. Кожна союзна держава мала після своєї перемоги свої пристрастні ілюзії, супроти яких розум та мудрість були безсилі. А що неможливо було сотворити органічну систему мира, яка задовольнила би ці всі ілюзії, треба було почекати аж час і досвід пічнуть впливати на публику у всіх краях.

Нарешті по добі ілюзій бє година „реальности“. Поволі, у всіх країнах, переможців та переможених, опінія починає розуміти, що світова війна була головно, як це було з війнами великої Революції і Цісарства, великою війною ліквідації; і що вона розвязала, з великими втратами для всіх воюючих, дві труднощі, яких на прогазі великого століття, від 1815 р. до 1914 р., не можна було розплутати та саме перемішання монархічного принціпу та демократичного — рівноваги сил, що була наслідком необмеженої конкуренції у зброєннях.

У всіх наймогутніших европейських країнах, з виїмком Франції та Англії, уряди, що опирались перед війною на парадоксальній співучасти суперечних принціпів та політичних сил, сходили на манівці, заплутавшись у щораз сміливіших викрутах і труднощах, які щораз важче було розвязати. Народи находяться перед дилемою: або мати репрезентативний уряд оснований на принціпі делєгатів, або анархічну диктатуру узброєних клюбів.

Коли поволі революція 1848 р. і політика двох династій, Савойського дому та Гогенцолернів, розбила монархічну єдність 1815 р., Европа перестала бути поділена на дві групи ворожих держав, які вдержували свої сили у рівновазі невпинно їх розвиваючи, себто піддержуючи методично войовничого духа. Удержувати мир, збільшуючи небезпеку війни це було надто безнадійна метода, щоби вона могла довго тривати. І в цьому пункті ситуацію зробила простійшою світова війна. Нині народи можуть вибирати або війну або мир оснований на зростаючім жаху перед війною, але на зусиллю волі для вдержання гармонії.

Живемо посеред руїн. На цих руїнах мусимо будувати новий лад, і внутрі кожної країни і у взаєминах між державами. Але цей новий лад може бути збудований тільки при співучасти публичної опінії, аморфного сотворіння, яке вважає себе непохибним і дає себе переконати тільки фактами. А на це треба часу. Видається, що час немов би був призначений до ролі головного елєменту в політиці; обережність і терпець повинні бути головними прикметами державного мужа. Швидкість та сміливість треба буде залишити летунам, мистцям комунікації, підприємцям великих економічних інтересів. Мистецтво панування домагатиметься повільної та терпеливої мудрости. Фраза улюблена Августом „festina lente“ стане девізою урядів.

Ось чому віра в людей насланих Провидінням, молитви, щоби Бог прислав диктаторів, видаються дуже химерними. Вони є висловом нерво-

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 894/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 270 (10.653) z dnia 4. grudnia 1925 r. pod tytułem: „Nawmanie“ a) między słowami: polskyj dwatcatym... a słowami: Dwa roky tomu, b) między słowami: ... z słowami: i sprawdi zamist c) między słowami ... Orabskyj i tow... a słowami: ... zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej uznał dokonaną w dniu 1. grudnia 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 2. grudnia 1925 r. Hawel.

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 892/25 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 269 (10.652) z dnia 1. grudnia 1925 r. pod tytułem: „U welykyj dzwin“ między słowami: z jakoju melodją... a słowami: odnacze kolyb tak, oraz od słów: można zmało twerdyty... do końca tego artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) uk. uznał dokonaną w dniu 30 listopada 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863, i t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów, dnia 2. grudnia 1925 r. Hawel.

вої нетерплячки та роспучливого хвилювання сучасного духа. Але ми живемо в добі, коли народи стали на місце королів великими акторами історії. Одиниці нині квапляться, але народи стали повільними.

Ми не можемо прислішити насильно ритм великих людських справ, так само як нам удалось збільшити поспіх машин, які щодня вранці вводимо в рух. У XIX віці завдяки вимково спритливим обставинам, історичні ситуації змінялись радикально на протязі кількох місяців. З якою швидкістю накинули віденський мир Европі змученій двайцятьлітньою війною! В якому короткому часі здобули свою єдність Італія і Німеччина! Це був привілей доби, в якій спriяли боги.

Вимкові обставини, які зродили міць та щастя XIX. віку, щезають. Ми входимо у „вічну минувшину", правило для всіх поколінь. Доба історичних чудес скінчилась. Старі труднощі, з якими людство змагалось віками, починають нам дошкулювати. Тому мусимо бути терпеливими і щораз новими зусиллями здобувати поволі мир, якого потрібуємо а якого не хоче нам дарувати ласкава доля, раз на завсіди.

По широкому світі.

У СРСР., по німецьким звісткам, воєнний комісаріят приготовляє проєкт, щоби покликати до армії на високі становища бувших царських офіцирів. На головного інспектора армії призначають Каменева.

Справу кордонів Ірляндії, в останніх часах дуже заплутану внаслідок опозиції т. зв. вільної Ірляндської держави, вдалось англійському урядові полагодити мирно. Між північною і південною Ірляндією прийшло до згоди. Про вислідок цієї згоди дав знати премієр Болдуін парляментові.

У Туреччині прийшло до кривавих сутичок між населенням і військом внаслідок нового закону прийнятого „Націон. Зборами" в Ангорі, що не вільно носити дотепехішньої національної шапки „феза". Багато вбитих, ранених, а ще більше арештованих „за бунт".

Нагорода миру не буде визначена цього року нікому фондом Нобля, імовірно тому, що на неї є надто багато рівносильних кандидатів як Чемберлен, Бріян і ген. Доз, автор відомого економічного пляну.

В наймах.

Сумні картини.

Так мало у нас інтересуються життям тих, що доля примусила їх винестися в непроглядні дебри коронної Польщі... Багато їх!

Сьогодня спинилися вони в наймах. За гріш, що паде з „братньої" руки, віддадуть вони всі сили на жертвенник чужої культури. Ради хліба, якого в рідньому краю їм годі було добитися.

Загал заточенців представляє бриллу, якої кришталями міняться всякими барвами. Психіка людей, що за гріш мусять піддаватися чужинцеві, і їх життя — надто цікаві явища, щоб можна було перейти над ними до денного порядку.

Душа заточення ріжнородна.

Одні приноровлюються до обставин: погоджуються з новим оточенням, піддягають впливові не лише урядових чинників, але й місцевого населення. — „Що ж робити? Так мусить бути!" — це їх девіза, висказувана на кожному кроці. Навіть у колі Українців вони лякаються промовити рідним словом, оглядаючись, чи хто не почує. Знакомства з жінками чужої народности доводять до женячок, які насильно вивертають душу людини, виривають з неї всі спомини, що лучать людину з народом. Дома лунає чужа мова. Чужа історія займає місце рідної. І лишається, мов іронія, тільки одно: „grecko-katolicki"...

Друга частина заточенців це ті, що болючо, з кровю у серці відчувають теперішний стан. Такі одиниці (ах, тільки одиниці!) живуть переважно маленькими гуртками, пренумерують українські журнали часописи і живо інтересуються всім тим, що діється в рідному краю. Нераз можна почути в хаті учителя в мазурському селі, як ведеться дискусію на тему минулого й майбутнього українського народу, нераз лунають звуки української пісні. Одиниці ті зберегли трохи більше відваги й національної відпорности — вони уважають свій стан переходовим. Навіть на конференціях говорять між собою по українськи, хоч на їх адресу падуть такі слова, як „шовініст"... Що за іронія!

Важко перевести хоч би приблизне обчислення сил цих двох груп українських заточенців. Усеж таки треба сказати, що наші люде байдужіють що раз більше, щораз більше приноровлюються до кожночасних обставин, а в погоні за кращими посадами не мало їх посувається до крайности. І все те ради хліба...

Ст. Н—д.

ШЕВЧЕНКОВА МОГИЛА.

Московські „Ізвестія" з 25. XI. п. р. приносять вістку з Черкас такого змісту: Черкаський окружний виконавчий комітет постановив вставити до свого видаткового буджету відповідну суму грошей на направу і зберігання могили Тараса Шевченка.

На ратунок „Рідної Школи".

На поклик оголошений у 272 ч. „Діла" складає Вп. Петро Чубатий, голова Кружка УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові (Городецьке), як доралову підмогу на „Рідну Школу" 5 долярів і кличе Членів усіх Старшин Кружків УПТ. на квоту відповідну до їх маєткового стану.

За дар складає щиру подяку —
Головна Управа УПТ.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 30 рядків закінчення статті „Преса".

— **Нові ціни харчів.** Внаслідок підскоків доляра введено нову максимальну тарифу на муку та дрова. А саме: пшенична мука (40 проц.) у дрібній продажі 75 сот.; хліб 1 кг. з житньої муки (65 проц.) з доставою до крамниці з пекарні 45 с., у крамниці або на базарі 47 с.; булка ваги 4 дкг. з пшеничної муки (40 проц.) з доставою до крамниці 3 і пів с., у крамниці або на базарі 4 с.; боханець куликівського хліба 1 кг. у пекарні 6., у дрібній продажі 62 с. — 100 кг. горішношлеського вугля з доставою перед хату 4·40 зол., у гуртівні, на залізниці 3·85 зол., на приватнім складі у дрібній продажі 5·30 — З яворинянського басейну на залізниці, у місті — 3·50 зол., з доставою перед хату 3·80 зол., на прив. складі у дрібній продажі 3·80 зол. За 100 кг. букового дерева, у полінах, з доставою перед хату 3·40 зол., на залізниці або гуртовнім складі 2·70 зол., рубаного на приватнім складі у дрібній продажі 4·50 зол.

— **Ціни книжок.** Довідуємося приємну новину, що тимчасовий виділ Союзу Українських Накладень і Книгарень рішив не підвищувати цін на книжки видані краєвими видавництвами, хоча катастрофічний спадок польського золотого наражує ці видавництва на великі страти. Рівночасно виділ Союзу Українських Накладень і Книгарень подає до відома, що закордонні видавництва означують свої ціни в долярах, тому кожний спадок польського золотого з конечности веде за собою підвишку цін на книжки видані закордонними видавцями. Те ерішний спадок польського золотого просто унеможливлює купно тих книжок, при чому краєві книгарні і краєві заступництва закордонних видавців не є в цьому вині, ані не мають ніякої користи з підвишки цін, тому, що вони мусять закордонним видавцям пла-

РАБІНДРАНАТ ТАГОР.

Сторож скарбів.

Коли хлопець розглянувся, побачив довкола великі глиняні посудини. По середині лежав розпростертий молитовний килим, а на нім розложені всілякі річи, як цинобер, сандалева паста, цвіти й инші річи, яких потребували до Пудші*). Щоби задоволити свою цікавість, узяв він трохи зі середини і побачив що були це самі рупії**) і золоті монети. Джеганнат звернувся до хлопця:

— „Казав я тобі Нітай, що дам всі свої гроші. Не маю богато, ось ті посудини що бачиш, це все, що маю. Їх хочу тобі сьогодні передати.

Хлопець підскочив радісно. — Всі? — сказав він, — але ти не відбереш мені звідси ні одної рупії?

— Колиб я це зробив, — сказав старий святочним тоном, то нехай мені рука всохне, але тепер поставлю тобі одну умову. Якщо колинебудь прийде тут мій внук Гокуль Чандра, або його наслідник, ти мусиш йому віддати все аж до останньої рупії.

Хлопець думав, що старий говорить в божевіллю.

— Добре, сказав він.

— Теперечки сідай на цей килим, — сказав Джаганнат.

— Пошо?

— Бо тобі мушу відправити Пудшу.

— Але нащо? спитав пригноблений хлопець.

*) Пудша — святочна відправа освячення божества або чоловіка на надприродне єство.

**) Рупія — індійський гріш.

— Такий є припис.

Хлопець сів на килим, так, як йому приказано. Джаганнат помастив його чоло сандалевою пастою, зробив йому червоний знак між бровами, положив йому вінок цвітистий на голову і почав казати ріжні закляття. На кінець поприволікав з великим трудом всі посудини перед хлопця і казав йому повторяти слідуючу присягу:

„Присягаю святочно, що цілий цей скарб віддам Гокуль-Чандрі Кунду, синові Бріндабана а внукові Джабанната, або його синові або якомунебудь правному наслідникові".

Хлопець повторяв ці слова при кожній посудині, поки не став зовсім пригомлошеним, а язик повертався в його устах, мов кілок. Коли церемонія покінчилася, було повітря вгорі зовсім густе від диму з каганця і від дихання обох. Хлопцеві ставало в горлі сухо, а всі члени його тіла палали, він майже дусився. Каганець світився щораз слабше, вкінці погас зовсім.

В повній темряві зачув Нітай, як старець спинався по драбині.

— Дідуню, де ти ідеш? — запитав затривожено Нітай.

— Тепер іду звідси геть, відповів Джабаннат, а ти лишишся тут. Ніхто тебе не найде. А не забудь імени Гокуль-Чандри, сина Бріндабана, а внука Джаганната.]

Потім витягнув драбину за собою. Зі страху приглушеним голосом, благав хлопець: — Я хочу з поворотом іти до тата...

Джаганнат положив камінну плиту на своє місце, опісля приклякнув і приложив ухо до каменя, де почув ще раз голос Нітая „тату!", потім якийсь немов шелест упадаючого тіла на землю, відтак все затихло.

Потім як Джаганнат передав все своє багацтво під сторожу Яка*), зачав засипати дальше плиту землею. На це накопичив він всяке румовище, а на тім засадив траву і всяку лісову рістню. Ніч перейшла, але Джаганнатові трудно було відорватися від цього місця. Щораз прикладав він ухо до землі і надслухував. Здавалося йому, що десь глубоко-глубоко в долині, зі середини землі добувається жалісний тон благання. Здавалося йому, що ціле небо переповнене цими тонами і вся людськість розбуджена зі сну, стрясається в своїх ложах і надслухує...

Збожеволілий старець нагортав землю на камінь, він хотів здусити кожний згук, але завжди йому вчувався жалісний голос Нітая і крик „тату"!

З цілої сили вдарив він по землі і закричав:

— „Будь там тихо, бо люде зачують! Але все ще причувалося йому кликання „тату"!

Коли сонце освітило східний овид, тоді щойно кинув Джаганнат святиню і вийшов в поле. Та тут хтось нечайно закричав: „тату"! Переляканий, обернувся він і побачив свого сина біля себе.

— „Тату, сказав Бріндандбан, я зачув, що мій син хорониться в твоїй хаті, мушу його знов мати у себе.

З широко отвертими очима і скривленим ротом, зігнувся старий і закликав: „твій хлопець?"

— Так, мій Гокуль, зараз він зветься Нітай Паль, а я сам Дамодар Паль. Твоя „слава", так поширилася в околиці, що мусів закрити своє походження, бо люде боялися вимовляти наше імя.

Протягло зложив старець руки на голову, його пальці судорожно здрігалися, немов хотіли би щось зловити у повітрі, та вкінці впав зімлілий на землю.

Коли прийшов знов до свідомости, затягнув сина до опущеної святині, де запитав: „Чи чуєш благаючий голос з під землі?

— Ні, сказав Бріндабан.

— Слухай ще раз, чу чуєш щоби хтось кликав тату?

— Ні.

Це зробило старому, дивну полекшу.*) Від цього дня, він ходив всюди і питався: „Чи чуєте, як хтось жалується? А всі сміялися із здитиннілого старця.

По чотирьох роках, Джаганнат вмирав. Коли світло денне почало зникати йому з очей, а віддих ставав щораз слабший, випрямився він нечайно, викинув обі руки в гору, мов би шукав за чимось! закричав: „Нітай, хто взяв мені драбину?"

Нездібний віднайти драбину, по якій він міг би видряпатися з цьої страшної тюрми, де не було воздуху і світла, упав він на леговище і перейшов в ті райони, де ще ніхто, ніколи, нікого не знайшов, у вічній схованці світа.

З німецьких джерел переклала
Яр. Мандюкова.

*) Як або якша — незвичайне єство, про яке говорить староіндійський переказ і поезія. В Бенгалії розуміють ще досі під Яком духа, що пильнує скарб, так як це змальоване в цілому оповіданні.

*) В Бенгалії був звичай, що скупарі передавали сторожу над своїми скарбами „Якові", який в майбутности мав передати їм все багатство.

тити в довірах, Видїл С. Українських Накл. і Книг. рішив звернутися до всіх закордонних видавництв українських книжок з роясненням у цій справі і з домаганням, щоби ті видавництва значно обнижили ціни на свої видання і таким чином зробили їх доступними для українського загалу.

— **Успіхи нашого співака.** Німецькі часописи поміщують рецензії з останньої премієри „Вільгельм Тель", опери Россіного, в оперовім театрі у Кенігсбергі, де постійно заангажований наш земляк Орест Руснак. „Allgemeine Zeitung" пише: „У Руснака тішив нас знову прегарний голосовий матеріял, який саме у цій ролі (Арнольда) виявив себе так добре". „Ostpreussische Zeitung": „Ролю, що стоїть на високім рівні і якої нині всі лякаються, тенорову партію Арнольда Мельхтале виконав Орест Руснак блискучими верхніми тонами при загальних оплесках". У „Volkszeitung": „Ми знаємо, що в особі Ореста Руснака маємо гордість нашого ансамблю. Нас вахоплює не тільки гарний голос—як глибокомузикально він фразує! — але повний його успіх має своє джерело в гріхеденій прещирім темпераменті, якого найвищим принципом є природність. Очевидно, що такий темперамент мусить бути вродженим. Варта ходити на опери хоча би тому, щоби почути Руснака одного".

— **Всюди однакові.** Пишуть нам з Відня: Дня 30. листопада відбувся тут в аристократичнім христ.-суспільнім Leogesellschaft виклад підполковника-авдитора Олександра фон Гайдецького п. з. „Польща й піапська держава у світлі відкритих мистецьких пам'яток". Гайдецький по старій рецепті знегтував не тільки всі памятники української культури у Відні — а їх немало! — до польського мистецтва, а ще позволив собі на нечувано шовіністичні випади під адресою українського народу і його мистецьких надбань, у тім очевидно переконанні, що на салі нема ніякого Українця. Помилився. Присутний на відчиті молодий український історик д-р Іван Турин зголосився в дискусії перший до слова і дав Гайдецькому, а з ним і всім присутним Полякам, добру відправу. Промова д-ра Турина зробила тим більше враження, що була виголошена незвичайно спокійно, культурно і річево, ілюстрована до того цілою низкою фактів. Наслідок її був такий, що присутний на рефераті польський посол Лясоцький покинув демонстративно салю. — Так повинні ми вчити розуму й такту наших висококультурних сусідів!

— **Нові прізвища.** У краківськім „Часі" з дня 4. ц. м. находимо на пів сторінки величезну офіціяльну обяву краківського воєвідства про особи, які внесли прохання дозволити їм змінити своє прізвище. Деякі з тих прізвищ є такі, які вже самим своїм змістом оправдують заходи їх власників, нпр. Келбаса, Ніщонь, Шмата, Сраль або Тилек. За те деякі проєкти на новоприбрані прізвища переходять межі розуміння, чому нпр. пан Бухсбавм воліє називатись Фіш, або пан Кернер — Райх, або Меннер — Тіллєман. Якийсь Датнер хоче мати прізвище бувш. італійського міністра зак. справ Шанцера, а п. Бурдель—австрійського міністра зак. справ—Буріяна. Та мабуть ніхто не збагне добродія, що має солодке прізвище „Козай", а хоче його перемінити на преважне „Жврскі".

— **Процес неподібний до процесу Штайгера.** У Менчестрі ставав перед судом 29-літний мущина за вбивство. Судця спитав згідно з англійською судовою традицією: — Чи ви винні? — Так. — Чи знаєте, що це вистачає для вашого присуду? — Знаю і повторяю свою заяву. — Чи правда, що вам пропонували адвоката, але ви відмовились? — Так, відмовився. — Чи не маєте нічого сказати проти засуду смерти за ваш учинок? — Нічого. Судця покрив голову чорним ковпаком і видав засуд. Обвинувачений стиснув руку одному приятелеві і вийшов супокійно зі салі. Вся розправа скінчилась на протязі чотирох хвилин. Вона ріжнилась від процесу Штайгера тим, що була менше заплутана і трохи коротша.

— **Проти жіночого вбрання.** Грецький премієр міністрів Пангальос видав розпорядок поліції, що жіноцтво понад 12 рік життя не може на вулиці носити сукні коротшої як трийцять центиметрів від землі. За малолітніх відповідають родичі.

— **Модерна школа** для дівчат є в Шікаго. Там в одній середній школі влаштовано курильню, де на павзі ученниці можуть курити папіроси.

— **Щось ніби з Сенкевича...** „Слово Польске" з 6. ц. м. подає в стилю Заглоби або якого иншого кресового лицаря опис посвячення дому читальні „Просвіти" на Знесінню, що мало місце 22. м. м. По всяких випадах на адресу еп. о. д-ра Боцяна за його промову, як також на адресу старости, що смів дозволити на це свято, подається там ні більше ні менше, тільки це, що о. Куницький тримав у руці замість молитовника або хреста козацьку шаблю „на остро" і кричав, що вістря її звернеться проти завойовників, а Львів уже небавком верне до рук своїх правних власників. При цих словах кинув шаблюю до підлоги (так там і написано!) Розуміється, о. Куницькому козацька шабля й не снилася — бачив її тільки в своїй хорій уяві якийсь сучасний Заглоба, що для своїх манячінь найшов навіть місце на сторінках... „Слова Польского". Справді: як легко стати часом гумористичним органом!

— **Смерть Влад. Реймонта.** Дня 5. грудня помер польський письменник Владислав Реймонт, автор „Мужиків". Похорон відбудеться в середу на кошт держави. Реймонт уродився 1868 року в селі Кобеле Великі в піотрківській губернії.

— **Помилування... на смерть.** Американські правники ломлять собі голову над розвязкою цікавого юридичного факту. Засуджено на смерть відомого розбійника та злочинця Чепмена, який сам з гордістю називав себе „королем злочинців". Він ограбив почтовий віз з міліоном долярів та вбив поліцая. У державі Конектікет засудили його на смерть; звідтіля він утік до Ню-Йорку; тут за нові злочини засудили його на досмертну каторгу. Президент Кулідж помилував розбійника, перемінюючи йому кару на побут у „карнім (поправчім) домі", але Чепмен заявив, що на таку зміну не годиться і обстоює при першій карі. Тепер юристи думають над тим, чи має хто право зректись помилування і домагатись більшої кари, ніж призначує її справедлива Темида.

— **Жінка мін. зак. справ** Латвії, Мейеровича, що згинув недавно в автомобілевім випадку, не могла пережити цього нещастя та вбила себе.

— **В Кіна.** У кіні „Марусенька" йде нова премієра „Чоловік на кометі", сензаційна песа в 7 діях з Лючіяно Альбертіні та Елвен Люлла в головних ролях. У цій фільмі можна бачити незвичайну дресуру малп. — Кіно „Лев" та „Коперник" заповідають архитвір „Фільми-Фокса" — „Четверта заповідь, Мати".

— **Звідомлення Управи Народньої Лічниці у Львові.** Д-р Жигмонд Сельцер, лікар хоріб у Львові в своїх рекламових звідомленнях розісланих до українських урядів і української інтелігенції в краю, подає, що він лічить в Народній Лічниці в хоробах горла, уха і носа. Повідомляю, що д-р Жигмонд Сельцер від 1 і пів року то є від липня 1924 не є лікарем Народньої Лічниці, а лікарем крім хірургічних хоріб в хоробах горла, уха і носа є лише д-р Евген Бурачинський, бувший асистент клінічний проф. д-ра Ридігера у Львові і примар краєвого шпиталя в Черівцях. — *Д-р Куровець Іван*, директор Народньої Лічниці у Львові.

— **Штучні острови.** Один американський інжинір, Армстронг, у науковім журналі („Scientific American") подає фантастичний проєкт створити між Европою і Америкою цілу низку штучних островів. Переїзд морем, на його думку, буде завсіди звязаний з небезпекою, коли літаки не зможуть по дорозі відпочивати. Проєктовані ним острови треба би збудувати зі сталі та цементу, довжиною з чвтириста і шириною з 120 метрів. Таку масу, що витиснула би 15.000 тон води, треба би прикріпити до морського дна міцними каблями. Остров, що входив би у море на 17 метрів у глиб, міг би видержати всі морські бурі. Фаховці признають плян Армстронга в межах здійснення і ставлять собі питання тільки щодо коштів. Уряд не згодиться на власні гроші взяти на себе таке підприємство. Отже інжинір мусить шукати кількох фантастів-міліярдерів, які годяться вкинути гроші в море, для зближення Америки до Европи.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Димісія уряду Лютера.

5. XII. президент Гінденбург приняв димісію уряду д-ра Лютера. Ведення агенд поручив дотеперішнім міністрам.

Стріча Чемберлена з Чічеріном.

„Фос. Цтг." повідомляє, що між Різдвом і Новим Роком буде стріча Чемберлена з Чічеріном у Венеції.

Кінець диктатури Прімо де Рівери.

Прімо де Рівера вніс подання про димісію на руки короля. Король димісію прийняв і урядування поручив кабінетови, в склад котрого входить пять цивільних політиків, оден ґенерал, оден адмірал і Прімо де Рівера як премієр. Кабінет присягнув на конституцію. Прімо де Рівера заявив журналістам, що заміна військової диктатури на цивільний кабінет не означає зміни системи уряду. Військову диктатуру внесено на жадання висших військових.

Кріза чехослов. уряду.

През. Масарик конферував з провідниками партій, але досі нікому не поручив утворення уряду. Головні політ. партії заявилися за парляментарним урядом. У вівторок повинен би бути оголошений склад уряду.

Присуд у бесарабському процесі.

Військовий суд у Кишиневі видав присуд проти 319 обвинувачених за повстання в ціли відірвання Бесарабії від Румунії в Татарбунар: 234 обвинувачених увільнено від вини й кари. Провідника повстання Батіскова присудили на досмертну вязницю, двох обвинувачених по пятнайцять літ, кількох по 6 літ, а більшість на короткотермінову вязницю до 6 місяців. Проти присуду нема права відклику. Військовий суд рішив рівночасно почати суд. слідство проти сенатора правосл. священика Белса, якому закидують, що брав участь у повстанні.

З судової салі.

Хіба ревуть воли, як ясла повні?

(Політичний процес українських селян у Львові.)

2-гий день розправи.

Дня 2. XII. почалося переслухування першого обвинуваченого Олександра Скрибайла, задуманого організатора і провідника. Обвинувачений, що в слідстві признався до приписуваних йому актом обвинувачення злочинів, відкликав і в судовому слідстві, і на вчорашній розправі всі свої попередні зізнання відносно задуманої політичної організації, яка мала приготовити з весною 1925 р. повстання. Свій відклик пояснив тим, що зізнання, зложені на поліції були вимушені побоями. Після спровадження обвинуваченого Скрибайла на слідчу експозитуру побили його функціонарі державної поліції і тайні агенти в страшний спосіб, так, що опісля майже 4 тижні обвинувачений не міг зняти з себе сорочки, яка присохла до ран на його тілі. Сліди тих побоїв бачили Антін Лівчанський і Н. Матейчук, жовнірі 49 п. п. в Коломиї, що робили там вартівничу службу. Дальше бачили сліди побоїв Микола Горішний, Антін Гофман і Скрибляк Дмитро. Обв. Скрибайло заперечує рішучо будьто би істнувала яканебудь політична організація, та будьто би він до неї належав, а признає лише, що уліг впливам і погрозам Михайла Григорчука (Жовтого) і спільно з ним брав участь в приписуваних йому рабункових нападах. Обвинувачений — людина слабої волі, що ховаючися перед поліцією, яка за ним шукала, став сліпим знаряддям у руках Михайла Григорчука демагогічного індивідуа, який всім, що його не слухали, грозив застріленням і знищенням його майна і його родини. Обвинувачений Скрибайло подав, що по 4-літній військовій службі його звільнили з війська як недужого умово в р. 1917. В літах від 1917 до 1922 р. перебував дома у свого батька, де часто западав на болі голови, так що в 1922 р. відіслали його до заведення для умово хорих на Кульпаркові. Після того вернув він знов до батька і помагав йому в господарстві. Але весь час болі голови у нього не переводилися. З огляду на повисший стан поставила оборона до трибуналу слідуючі внесення:

1) Покликання двох судових лікарів-знавців на обставину, що на голові і плечах Скрибайла є ще й досі сліди побоїв;

2) на зареквірування в управі заведення для умово хорих на Кульпаркові лікарського осуду про умову недугу обвинуваченого в часі його побуту в тому заведенні;

3) на покликання свідків Антона Лівчанського і п. Матейчука, обох жовнірів 49 п. п. в Коломиї, на обставину, що обидва ті свідки бачили сліди побоїв на тілі обвинуваченого Скрибайла, а також на обставину, що функціонарі державної поліції добували від обвинуваченого зізнання при допомозі побоїв і всякого рода знущань;

4) слідчого судді Н. Ковальського, судових офіціялів Н. Мацюновського і Березовського при окружн. карнім суді в Коломиї на обставину, що обвинувачений у часі його переслухання у слідчого судді показував тому ж знаки з побоїв на голові, та що слідчий суддя відіслав його з тим до вязничного лікаря;

5) Миколу Горішного, Антона Гофмана і Дмитра Шкрибляка, на обставину, що обвинувачений Скрибайло не міг наслідком побоїв майже через 4 тижні зняти зі себе сорочки, що присохла до його ран на плечах.

Рішення трибуналу відносно тих всіх внесень наступить щойно на найблизшій розправі.

Прокуратор не спротивився внесенням оборони щодо розслідження умового стану обв. Скрибайла. Одначе спротивився внесенням оборони відносно побиття обвинуваченого функціонарами держ. поліції перед і в часі його переслухання, мотивуючи свій спротив тим, що прокуратура зі своєї сторони зробить все, щоби викрити виновників тих побоїв і їх укарати, а сам факт побиття не має ніякого впливу на сам злочин обвинуваченого. У відповідь прокураторові підніс оборонець д-р Лев Ганкевич, що оборона не сумнівається в те, що прокуратура потягне виновників побоїв до відповідальности й оборона не має наміру перебирати на себе ролі прокураторів і не хоче тих функціонарів за побої обвинувачувати, одначе їй залежить на тому, щоби ствердити, що такі побої дійсно мали місце і що обвинувачений зложив такі а не инші зізнання в поліції наслідком побоїв і знущань і потакував на все, що йому при переслухуванню піддавали. Рішення трибуналу відносно всіх внесків оборони наступить в суботу 5. XII.

Третій день розправи.

Другим з черги обвинуваченим, якому закидує акт обвинувачення організування і приналежність до політичної організації, є Василь Костюк, 21-літний парубок, котрий теж заперечив будьто би він належав до якоїнебудь політичної організації, що мала на меті викликання і підготовку повстання, а свою участь в нападах у Кальмана Ротштайна й у Ліндого оправдує тим, що ділав під погрозами з боку Мих. Григорчука (Жовтого). Обвинувачений відкликав усі свої зізнання, які зложив на поліції відносно діяльности задуманої дивєрсійно-большевицької організації та представив спосіб, в який ті зізнання на поліції від нього вимушували. Обвинувачений розказав, якто після арештування і спровадження його на слідчу експозитуру в Коломиї безпосередно перед переслуханням, яке переводив комісар Пілячек, затягнули його поліц. агенти Гаєрскі і Лелько до темної комнати і тут здерли з нього одіж, повалили на землю і коли Гаєрскі сів обвинуваченому на голову, тоді закинув на нього мокру плахту, а Лелько обкладав його по цілім тілі побоями. Після такого підготування впровадили обвинуваченого до комісаря Пілячека, який перед переслуханням вирвав з рук одного з присутних поліційних агентів нагайку і вдарив обвинуваченого кілька разів по тілі. Щойно потім почав видобувати з нього зізнання, підсуваючи йому всі зізнання про задуману політичну організацію в такому порядку як вони вміщені в протоколі поліційних зізнань обвинуваченого, а які обвинувачений потверджував. При тім агенти Лелько і Гаєрскі штовханцями пригадували йому, що його чекає, як що инакше зізнає. Обвинувачений Костюк складаючи свої зізнання про побої на вчорашній розправі, сердечно розплакався так, що через кілька хвилин не міг видобути зі себе ні одного слова. Це викликало загальне зворушення на салі. Наслідком українського свята відрочено розправу на 5. XII. год. 11. рано.

Процес Штайґера.

Трийцятьдевятий день розправи.

(Докінчення зізнань Ольшанського.)

Бомба Ольшанського мала вигляд подовгастого вальця, довгого на 10 цм., з промірем на 8 цм. Кинувши бомбу Ольш. бажав ще вистрілити до президента з револьвера, що його мав у правій кишені, але це йому не вдалося, бо президента заступила кавалерія. Хтось біля нього кликнув бомба і все почало втікати, а сам він пішов спокійно вул. Леґіонів аж до Сикстуської та скрутив на ту вулицю. Звідси пішов до Єзуїтського городу. Здавалося йому, що за ним слідкує якийсь мущина. Тому він пішов за якісь корч, там натів гумовий плащ і сховав до його кишені револьвер бельгійської системи. Вийшовши побачив, що за ним не слідкує ніхто. Звідси пішов на Янівську вулицю та почав думати, що зі собою зробити. Стрінувши якусь сільську дівчину, що мала їхати до Зимної води пішов з нею на головний залізничий двірець, щоби їхати туди теж. На двірці дівчина стрінула знайомих і він остав сам. До нього приступив якийсь пан і зажадав леґітимації але він її не мав. Той пан пішов десь за поліцаями а Ольшанський тимчасом утік. Ще на янівських перифеоріях Львова викинув він револьвер. Щойно на другий день виїхав він спокійно зі Львова та поїхав домів.

Приїхавши на кілька днів до Перемишля, стрінув там свого начальника, який йому закомунікував, що мусить виїхати за границю, бо про атентат знає за багато осіб, дарма, що всі вони свої. На подорож дав комендант Ольшанському гроші. Вернувши домів, Ольшанський заявив родичам, що їде до Перемишля приготовлятися до матури і звідси виїхав до Німеччини.

Перейшовши границю, Ольшанський перебув відомі вже хвилі. Тоді не знав він добре німецької мови. Порозумітися було йому дуже важко. Наслідком цього закралися в протокол деякі недокладности. Теперішні зізнання складав він з наказу своєї Військової Організації. По зложенню зізнань зазначує, що кожної хвилини готов себе віддати в руки німецьких органів влади, якщо вони цього будуть вимагати. На поліції в Берліні здепонував Ольшанський своє вбрання, в якому був в часі атентату.

До актів, які відчитано у львівському суді, долучені пляни зі знаками куди Ольшанський ходив і де стояв у часі атентату.

По відчитанню зізнань Ольшанського забирає слово адвокат д-р Грек. Промовляючи він каже між иншим такі слова: „Маю враження, що Висока Прокуратура витягне відповідні висновки з тих зізнань і з того признання Ольшанського. Розумію дуже добре, що це не може наступ-

пити зараз у тій же хвилині, але щойно тоді, коли познайомиться зі зізнанням тої муж. що супроти закону, супроти Бога і супроти людей є відповідальний за акт обвинувачення. „Маю на думці надпрокуратора Маліну“.

Провідник трибуналу перериває бесідникові в тому місці і заявляє, що прокуратор поступає згідно зі своєю волею а відповідальний за це перед законом.

Д-р Грек ставить внесення: 1) Засягнути в українській гімназії в Перемишлі інформації відносно того, коли Ольшанський здавав там поправку; 2) Запитати дирекцію залізниць, чи дня 31. VIII. приїхав до Львова поїзд, яким їхав Ольшанський з кількагодинним опізненням; 3) Засягнути в дирекції поліції у Львові інформації про те, яка була програма дня, що в ньому був дня 9. IX. 1924 р. Ольшанський; 4) Звернутися телеграфічно до Берліна з проханням, щоби німецька поліція доставила судові зброю Ольшанського, в якому він був в часі атентату; 5) Зладити переклад відчитаних протоколів на польську мову заприсяженими перекладчиками; 6) внести справу листа до о. митрополита Шептицького, що є тепер у Римі. О. мітрат Білецький зізнав, що лист віддав о. митрополитові. Звернутися до о. митрополита до Риму з проханням, щоби дав розпорядження видати судові лист, та щоби вказав, де він находиться.

Прокуратор Гриневецький заявляє, що за акт обвинувачення є відповідальний він сам і що він і надалі його піддержує уповні. Щож до аналізи зізнань Ольшанського, то про те буде він говорити у кінцевій промові, де постарається виказати їхню правдоподібність чи неправдоподібність. Далі прокуратор ставить внесення на відчитання зізнань Павла Матеї, який знайшовшися в тюрмі в Ополі, був свідком, як перед німецьким суддею признався якийсь Іван Кучинський до виконання атентату на президента Войцеховского у Львові дня 5. вересня 1925 р. Той Кучинський вважав себе політичним емігрантом і сказав Матеї, що якби його арештувала польська влада, то моглаб довідатися від нього про те, хто йому дав бомбу. Він згадував, що бомбу дістав від офіцерів польської армії. Дотичний протокол зізнань Матеї прокуратор предкладає трибуналові.

На цьому розправу перервано. Провідник трибуналу заявив, що в пятницю розправа не відбудеться.

Сороковий день розправи.

На початку розправи провідник трибуналу закомунікував, що трибунал відкинув усі внесення оборони. Щож до актів, які предложив прокуратор у справі Кучинського, то провідник просить, щоби оборона висловилася в напрямі тих актів.

У цій справі виголошують великі промови оборонець посол Смяровскі, обор. Ляндав, д-р Розенкранц і д-р Рінгель. Всі вони старалися доказати, що зізнання Матеї про заяву Кучинського, немовто він виконав атентат на президента Польщі не можна протиставити таким зізнанням як Ольшанського. Ольшанський не тільки отверто і щиро признався до виконання атентату, але й подрібно і докладно описав цілий його перебіг. Цього не могла зробити людина, яка атентату не виконала. Проти відчитання актів предложених прокуратором оборона не має нічого. Супроти цього трибунал рішив відчитати донесення катовицької поліції в справі Кучинського разом з протоколом, який зложив у цій справі Матея. Крім цього рішив трибунал відчитати статтю з газети „Катовіцер Цайтунг“, яка була передруком з „Гайнту“, жидівського органу.

З відчитаних актів виходить, що якийсь Павло Матея, 19-літній пластун перейшов без документів польсько-німецьку границю біля Ополя. В Ополі його арештували. Йому довелося сидіти з якимсь Кучинським студентом із Кракова. Матея чув переслухання Кучинського. Той зізнав, що перейшов границю нелегально як політичний втікач, що одержав від таємної української організації бомбу з дорученням виконати атентат на президента. До того атентату було призначено ще дві особи, яких прізвища Матея забув. За те зі статті „Гайнту“, яку передруковано „Катовіцер Цайтунг“ виходить, що Кучинський був спільником Ольшанського.

По відчитанню цих актів поставив д-р Розенкранц внесення на переслухання в характері свідка д-ра Баньковского, судді, що вів розправу проти Пастернаківної за помешкання. Оборонець хоче при допомозі тої розправи доказати, що Пастернаківна нервова і гістеричка. Таким чином оборона хоче ослабити зізнання Пастернаківної.

Д-р Рінгель ставить внесення на переслухання батька п-ні Орліцкої теж для ослаблення зізнань Пастернаківної і Ледньової.

Д-р Ляндав теж підтримував внесення своїх попередників.

По тім відчитували зізнання всяких свідків, які на розправу явитися не можуть, а які свої зізнання зложили перед слідчим суддею.

На цьому розправу перервано.

Голодне село.

ВИКАЗ ч. 38

ВП. Жертводавців, які зложили на допомогу „Голодному Селу“ в місяці жовтні 1925 р.

Церква в Камінці Струмиловій 30 зол., П. Олинець — Тернопіль 4, Український Кружок „Просвіти“ в Мор. Острові 1565 кор. чес. т. з 275·44 золотих, о. Гурянський — Олифант 350 долярів.

ВИКАЗ ч. 39

ВП. Жертводавців, які зложили допомогу „Голодному Селу“ в місяці листопаді 1925 р.

Обєднання Українських Організацій в Америці 700 долярів, Котко Лука 2, Хлібич А. 1, Х. І. 5, Фай Л. 1, Стахевич П. 1, Силецький В. 0·50, Девусь А. 1·50, Ковцуцький А. 1, Микитович 1, Филипів 2, Райтеровський 3, Тарнавтюк К. 5, епископ Бочан 20, о. д-р Бучко І. 5, ректорат гр. кат. духовного семинаря 20, Скорусівна К. 6, проф. Федусевич М. 3, проф. Яцкевич 4, о. д-р Ліба 4, проф. Вітошинський 5, д-р Тисовський Ол. 5, проф. Франко Т. 5, Сосенко П. 5, Медвецький В. Разом зібрано 108 зол. на виказ ч. 2. По день 2. грудня вплинуло 17.859·99 золотих і 4.123·75 долярів. На днях вплинуло 90 і 27 долярів з Америки, одначе покищо імена жертводавців невідомі.

Заява.

В ч. 210 „Діла“ з 20 вересня цр. появилася стаття під написом: „Господарка народнім майном. Історія одної фондації“, якої я є автором. Оголошенням цеї статті змірав я до поправи господарки скнилівської фондації бл. п. мого шурина о. Иосифа Фолиса, а не мав наміру нікого обиджувати. Зокрема не мав я наміру обидити о. прал. Л. Куницького, який ані не є членом Кураторії, ані не був арендатором жастности, ані там не господарює.

Наскілька ця стаття підірвалаб добру славу о. прал. Л. Куницького в українській публичній опінії, то я його за мимовільну прикрість отсим перепрошую.

о. Ст. Онишкевич.

Від Редакції: Отсим уважаємо інцидент між двома визначними представниками нашого громадянства вичерпаним. Ясно, що якінебудь злобні відгуки цього інциденту в чужинній пресі не в силі захитати загального довіря до громадського діяча тої міри, що о. прал. Кунецький.

Посмертні згадки.

Володимир Палятинський, професор української гімназії в Берегові, помер дня 17. жовтня ц. р. в місцевому шпиталі. Покійний походив з Тулови, снятинського повіту, де його батько був учителем. Гімназійні студії покінчив у коломийській українській гімназії в 1908 р. Опісля записався на фільоз. виділ у Львові, де внаслідок подій 1. липня його релеговано з університету. Докінчив фільософічні студії в Чернівцях. В часі головування в „Студ. Союзі“ в Снятині показав небіщик незвичайну меткість, організаційний хист та невсипучу дбайливість над поширюванням освіти в повіті. В тому часі не було ні одного концерту в цілій Галичині, де небіщик не очаровував би всіх своєю грою на скрипці. Їздив з викладами, люстрував читальні, був дірігентом орхестр у кількох селах та взагалі брав діяльну участь у всіх проявах культурного життя на Покуттю. В 1917 р. став учителем при міській реальній школі в Чернівцях, де перебув аж до приходу Румунів. За української влади був секретарем старооства в Снятині. В грудні 1919 р. небіщик — переслідуваний жандармами — втік до Румунії, а відтак на Закарпатську Україну, де клав враз з иншими підвалини під наше середнє шкільництво. Величавий похорон був відплатою за його невсипущий труд. Полишив жінку та троє діточок. — В. И. П.

Дня 27. листопада ц. р. заснула в Бозі запосмотрена Н. Тайнами **Олександра з Качоровських Яада**, жінка емер. учителя, в домі свого зятя о. Лопатинського Ст. в Ляцькім вел. Прожила 74 літ, з того 34 провела в Гумниськах. Сама побожна і працьовита корисно впливала на окруження, а своїми радами і помічю ставала часто в пригоді селянкам, які до неї радо горнулися. Хата, де покійниця враз з мужем жила, була осередком українського учительства бучацького округа, там гуртувалася молодіж на вакації і свята, та знаходила в покійниці завсіди щиру гостинну, українську матір. Земля її пером!

Оповістки.

Українськии хор Д. Котка.
У середу 9.XII. м. Ланьцут.
У четвер 10.XII. м. Тарнів.
У пятницю 11.XII. м. Краків.
У понеділок 14.XII. м. Краків.
766 24—?

Позір Жовківщина! Дня 13. грудня в неділю о год. 7. вечером філія „Просвіти“ в Жовкві уладжує при співучасти хору з Боянця і власних місцевих сил в салі „Гезла“ концерт з нагоди свята „Просвіти“. Святочну промову виголосить делегат зі Львова. Виділ філії просить о якнайчисленнійшу участь в сім святі. — **Виділ.** 875 б) 1—1

— **З рамени Міжнар. Ліги М. і Св.** відбудуться дня 7. грудня (понеділок) н. р. в год. 5 попол. в малій салі Музичного Тов-а ім. Лисенка у Львові слідуючі реферати: I. Сенаторка Олена Лепкаліовська „Міжнародний Конгрес демократичний в Парижі і Збори національних меншостей в Женеві“. II) Барвінська-Бланка — „Біжуча праця Міжнар. Ліги М. і Св.“ 2—2

Заходом усіх українських культурно-освітних товариств у Кракові відбудеться дня 8. грудня 1925 р. Свято української культури. Порядок свята: а) Служба Божа в церкві в год. 9. рано. б) Святочний ранок для дітей в год. 10. рано, в) Виставка праць українських мистців у салі „Дому Артиста“ при площі св. Духа (від год. 10 рано), г) Святочний вечір в год. 7·30 вечером точно в салі театру „Багателя“ при вул. Кармелицькій при ласкавій співучасти: Вп. Пп.: проф. І. Огієнка, композитора В. Барвінського, скрипака Р. Кришталь'ського і муж. хору, хорп Котка. Свято закінчить вистава III-ої дії з драми „Гетьман Дорошенко“, Старицької-Черняхівської. — Ціни місць по 0·90 зол., 1·10 зол., 1·30, 2·30 зол., 3·30 зол. і 4·30 зол. (з гардеробою), льожі по 12 і 14 зол. — Білети продаються в день вистави від год. 10 рано при касі театру „Багателя“, а скоріше можна замовляти за надісланням грошей у п. Теодора Семаківського вул. Królowej Jadwigi ч. 32, Краків. За комітет: Вп. Пані: Фещенко-Чопівська, Коритовська, Голубовська; Вп. Панове: проф. Фещенко-Чопівський, інж. Коритовський, д-р Смолин. 1—1

Дрібні оголошення.

САНОЧКИ для дітей і дорослих по конкуренційних цінах, також печі, маглі, ваги, знаряддя, пильники, паси, гурти, посторонки, папа. И ШУМАН, Львів, вул. Краківських 18 а. 879 3—15

ЖІНОЧЕ футро „скитка“ і мужеське футро оказійно на продаж. Кушнірня Карпяка, Львів, вул. Куркова 11 а. 891 2—5

ОПАСКИ місячні, всякі охорони, Українські шнички дискретно висилає: Len, Bydgoszcz Lubelska. 1—1

АБСОЛЬВЕНТ дволіт. торг. школи пошукує заняття. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Абсольвент“. 903 13

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар
д-р В. Кобільник
ординує
878 **в Самборі (коло суду).** 3—5

Дентистичне заведення
д-ра Шимона Раппапорта і Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. ПТ. урядовцям та студентам значна знижка. 908 1—5

Ширіть наш часопис!

ЦУНКА
МИЛО
НАЙЛІПШЕ МИЛО СВІТА!

АДВОКАТ
д-р Маркевич Олександер
переніс з днем 1. грудня н. р. свою канцелярію зі Самбора до
ПІДБУЖА
і веде її в парохіяльнім уряді проти суду.
890 3—3

Кооператива трикотарських виробів ручних і машинових
„АЛЬФА“
при вул. Зборальницькій ч. 8.
приймає всілякі замовлення і переробки. Матеріял добірний. Виконання дуже старанне, ціни невисокі.
815 9—15

Музичні Інструменти
для учнів і аматорських кружків під гарантією поручає красва фабрика
ФР. НЄВЧИК
871 **Львів, Городецька 2 б).** 3-10

ДРУГІ
Звичайні Загальні Збори

Повітового Товариства кредитового, кооперативи з обм. порукою в ТЕРНОПОЛІ відбудуться дня 23 грудня 1925 р. в год. 12-ій в полудне в салі „Міщ. Братства“ при вул. Острожського 11, з слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття зборів.
2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
3) Звіт Управи з діяльности за рік 1923 до 1924 з предложенням білянсів до затвердження.
4) Затвердження протоколу вальоризації і переоцінення білянсу за рік 1924 та отворення золотового білянсу на рік 1925.
5) Звіт контрольної комісії.
6) Уділення Управі абсолюторії.
7) Розділ чистого зиску.
8) Вибір членів Надзірної Ради.
9) Зміна статуту в §§ 14, 23, 47, 50 і 56.
10) Внесення і інтерпеляції.

На случай неприсутности вимаганого статутом числа членів Загальні Збори рішати будуть важно без огляду на число присутніх членів. 771а) 1—1

Надзірна Рада.

Позір Галичани!

Заходом філії „Просвіти“ в Галичі відбудеться (в неділю) дня 13 грудня ц. р. в салі магістрату в Галичі в год. 3-ій по пол. „Свято Просвіти“ на котре підписаний Виділ просить о численну участь делегатів читалень „Просвіти“ і кооператив галицького судового повіту і всіх українських громадян, яким залежить на достойнім відсвяткуванню 57-их роковин заснування товариства „Просвіти“ у Львові.

Галич, дня 1 грудня 1925.

За Виділ філії „Просвіти“
Д-р Вол. Левицький голова. *о. Роман Лобода* секретар.

Управа Т-ва „Госп. спож. спілка Сила“, кооп. з обм. пор. в Делятині взиває отсим всіх членів, котрі не доповнили до сего часу своїх уділів до висоти 10 зол., доповнити їх найдальше до 1. січня 1926 р. Хто до сего часу не доповнить свого уділу, буде після § 12. статута виключений з Т-ва без окремого повідомлення, на підставі ухвали Загальних Зборів з дня 7. IX. 1924 т. 8. 905 1—3 УПРАВА.

Отсим взиваємо п. Корнила Жушмана, із Печеніжина, щоби негайно вирівнав свій довг в Ощадно-Позичковій Касі в Празі. Рівночасно прохаємо знакомих о подання адреси згаданого пана.
Д-р Степан Ріпецький, Роман Зелений, — ручителі.
Адреса: S. R. Praha, Vrsovice, ul. Krokova c. 8.
907 1—2

З ПАННОЮ модистскою навяже переписку в ціли пов'язання спільного інтересу. Михайло Корчак, капелюшник в Дрогобичі вул. Нижтівська Гора ч. 8. 894 2—2

УКІНЧЕНИЙ семинарист пошукує лекції з народних ш. іс. Ласкаві зголошення слати: Тимотей Рудий, Войнилів, п. Іосо. 906 1-1